

Forfatter: Heiberg, Johan Ludvig

Titel: Udrag fra Dramatik i udvalg

Citation: Heiberg, Johan Ludvig: "Dramatik i udvalg", i Heiberg, Johan Ludvig: *Dramatik i udvalg*, udg. af Jens Kr. Andersen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2000, s. 607. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur:
<https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibergjl04val-shoot-idm140721241637024/facsimile.pdf> (tilgået 04. maj 2024)

Anvendt udgave: Dramatik i udvalg

- »Hans og Trine« (se n.t.s. 157) er elev i: »I er kommen snart fra Skole/I Fru Planes Institut« (Poul Møller, *Skrifter i Udvalg* I, udg. af Vilh. Andersen, 1930, s. 85). – *Dilettant*: deltager i dilettantkomedie. – *Kors! hvad før Olycka*: Tennemanns svensksprogede klage over sin tilskadekomst deler motiv og optakt med Bellman, *Fredmans Epistler* (1790), nr. 32, der indledes: »Kors! utan glas, du ser ut, din Canalje,/ Som et rankigt [dvs. vaklevormt] skepp utan flaggs« (Bellman, *Fredmans Epistlar* I, udg. af G. Hillbom og J. Massengale, 1990, s. 97).
- 247 *Din Tante Tæl (...)* *Tante Lene*: se n.t.s. 188. – *Ole Colonne*: se n.t.s. 189. – *utanför, (Bal)skor*: sv. ordformer. *en ganske Menge (...)* *Kinder forbi*: (da.-ty. blandsprog) forbi en hel masse damer, herrer og børn.
- 248 *holde Ørene stive*: (for-)holde os standhaftige, stærke, rolige, fattede. – *Mel. Pausevals*: el. Pauservalsen, denne melodis komponist kendes ikke; den foreligger i to versioner (i forskellige tonearter): dels i Erik Bøgh (red.), *Den danske Vaudeville* II, 1919, s. 26, hvor den identificeres som »Von Dittens Vise«, dels – under titlen »Vise om von Ditten« – i V. Faber & C. Møller (red.), *Sang og Klang* II, 1873, s. 98 (nr. 89); teksten, der angives forfattet af en (i øvrigt ukendt) F. A. Ployen, handler om, hvordan den halte branddirektør von Ditten fjoller omkring under en brand i Kbh. – *Confusion*: forvirring. – *bold*: herlig, ypperlig, god, fin; ikke mindst ved efterstilling og i kombinationen med »sa« med præg af folkevisesprog (pastiche).
- 249 *min Ringhed*: (her:) mit beskedne trakterement. – *tarveligt*: beskedent, jævnt. – *Complimenter*: høfligheder, »dikkedarer«. – *rutte*: ødsle.
- 250 *Malheur*: (fr.) ulykke. – *uden fra Fanden (...)* *Ondes Fader*: reminiscens af Geske Klokkers replik i Holbergs komedie *Børselstuen* (1724), II,12: »Ach, ach, hvad har ikke Fanden at bestille, thi saadant kand dog aldrig komme af vor Herre (...).« (Holberg, *Samlede Skrifter* III, udg. af Carl S. Petersen, 1915, s. 114); jf. også Joh. 8,44: »Djæveln (...) er en løgner og løgnens fader«.
- 253 *Bludsel*: skam. – *Renommé*: rygte, omdømme.
- 256 *unter diese Umstände*: (forkert ty.) under disse omstændigheder. – *artige*: morsomme. – *Jeg denker (...) os ned*: (da.-ty.) jeg synes, at vi nu alle skal sætte os ned. – *plaidere*: føre.
- 257 *Kurven (...)* *man seer Trine ligge i den (...)* *falder Hans baglænds om*: når K. L. Rahbek i egenskab af censor og direktionsmedlem ved Det Kgl. Teater vil motivere sine betænkeligheder ved vaudevillens opførelse med moralsk forargelse, gør han altså stykkets regianvisning uret, når han påberåber sig »de to [!] Ravneunger i [!] Kurvens« (Morten Borup (udg.), *Breve og Aktstykker ...*, II, 1948, s. 17, nr.